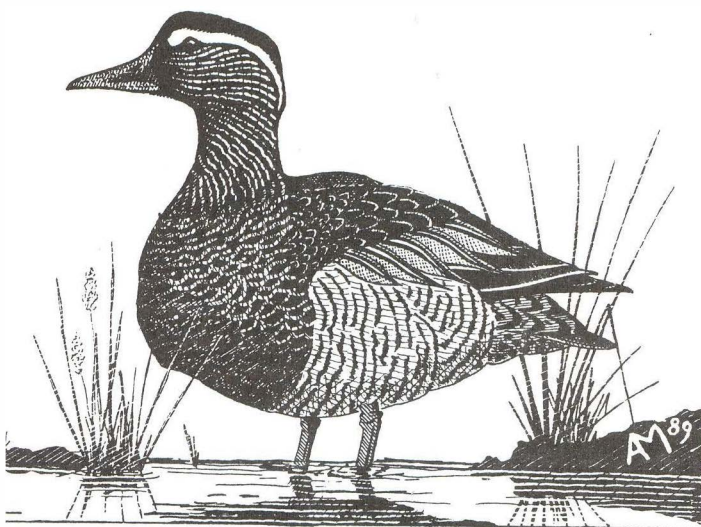

Buizerd voor de nodige paniek. De grote roofvogel kwam vanuit het landgoed Offem en joeg alle vogels uit de polder omhoog. Wintertalingen en Watersnippen kwamen uit de slootkanten tevoorschijn en een laat groepje Goudplevieren cirkelde zoekend rond. Zwarte Kraaien pestten de Buizerd de polder uit en de rust keerde weer.

Even verder in de zuid-west hoek weer paniek, maar nu van heel andere aard. Er wandelde een Lepelaar in het weiland! Helaas, vóór alle deelnemers de grote witte vogel in de kijker hadden verdween hij in een laaggelegen slootje. Gelukkig werd geduldig wachten beloond want na een tijdje kwamen zelfs twee exemplaren uit de sloot naar boven gelopen. Het waren volwassen vogels in prachtkleed met schitterende kuiven en een gele borstband. Kennelijk stonden de Lepelaars vlakbij een Kievitsnest, want deze vogels vielen hen fanatiek aan, waarna zij langzaam wegliepen.

Door het kassengebied van Rijnsburg heen werd de polder Elsgeest bereikt waar baltsende Grutto's van zeer nabij bewonderd werden. Opmerkelijk was de waarneming van een viertal paartjes Pijlstaarten die na de strenge winter lang waren blijven hangen. Deze eendesoot waarvan het wit-zwarte mannetje een opvallend lange sierstaart heeft wordt betrekkelijk weinig rond Noordwijk waargenomen.

Verrassend kwam tenslotte een paartje Zomertalingen in beeld. Dit kleine soort eendje overwintert in Midden-Afrika en keert vanaf maart in onze polder-slootjes terug. De zeldzame en kieskeurige Zomertaling neemt slechts genoeg met zeer schone slootjes zoals die nog in de polder Hoogeweg en Elsgeest te vinden zijn. Alle excursiegangers waren het er dan ook roerend met elkaar eens dat deze unieke polders het beschermen meer dan waard zijn.

Enthousiast en warm geworden door de vele mooie waarnemingen werd afgesproken dergelijke tochten in de toekomst vaker te houden.

Oud Nieuws

Kees Verweij

Onlangs kreeg ik een exemplaar onder ogen van "Den Nieuwen Herbarius" van Leonhard Fuchs (1501-1566), een van de belangrijkste kruidkundigen uit de 16e eeuw. Het gaat hierbij om een Nederlandse bewerking van het oorspronkelijk in het Duits uitgegeven kruidboek van deze grote Duitse kruidkundige. Overigens verschenen de Nederlandse en de Latijnse bewerking nagenoeg tegelijkertijd met het oorspronkelijke Duitse werk, nl. in 1543. Deze uitgave, die met zeer grote zekerheid werd bewerkt door Rembert Dodoens, werd gedrukt en uitgegeven te Bazel in Zwitserland.

Hierbij vindt u een afbeelding van een van de bladzijden uit dit zeer vroege werk. Beschreven wordt de Ogentroost, een bekend plantje uit onze dui-

nen, dat vermaard is om zijn heilzame werking. De naam zegt eigenlijk al voldoende. Naast een verklaring van de naam wordt hier een beschrijving van het plantje gegeven. Verder wordt aangegeven, waar het meestal te vinden is. Tot slot wordt de geneeskrachtige waarde beschreven. Ook hier blijkt, dat het veelvuldig bij oogandoeningen werd toegepast. Daarnaast werd het gebruikt als middel om geheugenverlies tegen te gaan of het geheugen weer op te frissen. Met een beetje inspanning is dit oude Nederlands zeker te volgen en kunt u genieten van de wijze, waarop vroeger de planten werden beschreven.

Zan Vogentroost.

Cap. XCI.

Den naem.

2

Dogentroost wort sonder twijfel in Griecx geheeten Euphrosyne. Desen naem is namads vanden genen die in deser spraken niet erpert en waren / verkeert worden in Euphrasia / wāt also wort dit cruyt noch heden daechs inde Apotekē geheeten. Sommighe heeten oock Ophthalmica oft Ocularis. Ende alle desenamen comen daer door / dattet seer dienstlich ende bequaem is voor dooghen.

Laetsoen.

Euphrosyne. Dogentroost.

Dogentroost is een cleyn dick wassende schoō cruydeken / een span lanc / ghelijck een cleyn benallick boomken / met veel purpuren tackens ende steelkens / ende daeraen cleyn bladerkens / die sijn rontsom ghekertelt. Tusschen deselue bladerkens wast een benallick schoon bloemken van driē colieren / wit / geel / ende purpuren. De wortel is cleyn / ende en wort inde medicijne niet gheuseert.

Die plaetse daert wast.

Dogentroost wast op houeelen / al daer de sonne veel schijnt / ende schier in alle beemden.

Den tijt.

Het is oock een Herstcruyt / want men vinds niet / het en si int begin vanden Herst.

Natuere ende complexie.

Dogentroost is werm ende drooghe van natuere / alsomen wt sijn cracht ende operatie mach mercken.

Cracht ende werckinge.

Dogentroost useert men tot doncker ooghen / ende tot de sterre inde ooge / als men dit cruyt stoot ende daer op leyt / oft dat men in wijn siedt / oft dat men dat sap wt den cruyde persse / ende inde oogen laet druyppen. Het versterct ooc de memorie / ende waert dat yemant sijn memorie verlozen hadde / so doet dit cruyt die weder comen / als men dit pulueriseert / ende in witten claren wijn inneempt. Het is oock seer goet voor de gene die de geele hebben / als men in wijn siedet ende werm drinct. Naer sonderlinghe eest goet tot den gesichte / want dat selue maket luyter en claer / als men tsap daer af inde ooghen doet.

